

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- CC-3389
FACULTY OF COMMERCE AND MANAGEMENT
B.Com S.Y (Sem-III) (CBCGS) Examination Oct/Nov 2019
Optional -VII 1. Banking

[Time: Three Hours]

[Max.Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- i) Q.No.1 is compulsory.
- ii) Solve any four questions from Q.No.2 to Q.No.7.
- १) प्रश्न क्र.१ अनिवार्य आहे.
- २) प्रश्न क्र.२ ते प्र.क्र.७ पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

Q.1 A) Fill in the blanks.

05

रिकाऱ्या जागा भरा.

- 1) In ----- governor General Sir Warren Hastings proposed the idea of establishing a central Bank of India.
----- मध्ये गव्हर्नर जनरल सर वॉरेन हेस्टिंग्ज यांनी सेंट्रल बँक ऑफ इंडियाच्या स्थापनेची कल्पना मांडली.
- 2) RBI was nationalized in -----
आर.बी.आय मध्ये राष्ट्रीकरण झाले.
- 3) Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana (PMJDY) was announced by Prime Minister of India on -----
प्रधान मंत्री जन धन योजना (PMJDY) ----- रोजी भारताच्या प्रधानमंत्रांनी घोषित केली.
- 4) Electronic Payment is an outline financial exchange between ----- & -----.
इलेक्ट्रॉनिक शोधन हे ----- आणि ----- यांच्यातील ऑनलाईन वित्तीय विनिमय आहे.
- 5) The RBI use open Market operation as a quantitative instrument of -----
रिझर्व्ह बँक ----- चे संख्यात्मक साधन म्हणुन खुल्या बाजारातील व्यवहाराचा (OMO) वापर करते.

B) Match the followings.

खालील जोड्या लावा.

1) Quantitative measure संख्यात्मक साधन	1. Moral understanding नैतिक समाजवाणी/समज
2) Qualitative measure गुणात्मक साधन	2. Cash Reserve Ratio रोख राखीव निधी
3) PMJDY (पी.एम.जे.डी.वाय)	3. Financial Inclusion वित्तीय समायोजन
4) RTGS आर.टी.जी.एस.	4. Payment through RBI आर.बी.आय च्या मध्यस्थीने शोधन
5) NEFT (एन.ई.एफ.टी)	5. Real Time Settlement वास्तवकाल समाशोधन

C) True or False

चुक की बरोबर

1) RBI is the Apex financial institution in Indian monetary system.

१) आर बी आय ही भारतीय मौद्रिक यंत्रणेतील शिखर वित्तीय संस्था आहे.

2) Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana (PMJDY) is the financial inclusion program in India

२) प्रधान मंत्री जन धन योजना (PMJDY) ही भारतातील समावेशन योजना आहे.

3) RBI controls Money supply in India.

३) आर बी आय भारतातील पैशाच्या पुरवठ्याचे नियंत्रण करते.

4) ATM means Automatic Time Machine.

४) ए टी एम म्हणजे ऑटोमॅटिक टाईम मशिन होय.

5) State Bank of India is not the commercial bank.

५) स्टेट बँक ऑफ इंडिया ही व्यावसायिक बँक नाही.

D) Answer in one sentence.

एका वाक्यात उत्तरे द्या.

1) Define Bank.

बँकेची व्याख्या द्या.

- 2) What are the two major functions of commercial Banks?
व्यापारी बँकांची दोन प्रमुख कार्य कोणती?
- 3) Where is the central (Head) office of RBI?
आर.बी. आयचे केंद्रित कार्यालय (मुख्यालय) कुठे आहे?
- 4) CRR is the abbreviation of?
CPR हे कशाचे संक्षिप्त रूप आहे?
- 5) Define Bank Rate
बँक रेटची व्याख्या द्या.

- Q.2 Discuss evolution of Banking in India?
भारतातील बँकेच्या उत्क्रांतीवर चर्चा करा. 15
- Q.3 Define Commercial Banks and write its functions in detail?
व्यापारी बँकाची व्याख्या देऊन त्यांची कार्य सविस्तर लिहा. 15
- Q.4 Explain the role of RBI in the development of India?
आर.बी.आय ची भारताच्या विकासातील भूमिका स्पष्ट करा. 15
- Q.5 What is E-banking? Give its importance in detail?
ई-बँकिंग म्हणजे काय? तिचे महत्व सविस्तर द्या? 15
- Q.6 Give the feature & significance of stand-up India scheme in detail?
स्टँड अप इंडियाची वैशिष्ट्ये आणि महत्व सविस्तर द्या. 15
- Q.7 Write a short notes on: (any three)
टिपा द्या. (कोणत्याही तीन) 15
- 1) Retail Banking रिटेल बँकिंग
 - 2) Corporate Banking कॉर्पोरेट बँकिंग
 - 3) Instrument of Credit Control पत नियंत्रणाची साधने
 - 4) Debit and Credit card डेबीट आणि क्रेडीट कार्ड
 - 5) BTM बी.टी.एम

OR / किंवा

Total No. of Printed Pages:4

SUBJECT CODE NO:- CC-3389
FACULTY OF COMMERCE AND MANAGEMENT
B.Com S.Y (Sem-III) (CBCGS) Examination Oct/Nov 2019
Marketing Management

[Time: Three Hours]

[Max.Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- i) Q.No.1 is compulsory.
- ii) Solve any four questions from Q.No.2 to Q.No.7.
- १) प्रश्न क्र.१ अनिवार्य आहे.
- २) प्रश्न क्र.२ ते प्र.क्र.७ पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

Q.1 A) Select the correct alternative form those given below.

05

1. Modern Marketing concept Based on -----
 - a) Product
 - b) Consumer satisfaction
 - c) Distribution
 - d) Price
2. Following is not component of marketing mix.
 - a) Product mix
 - b) Price mix
 - c) Promotion mix
 - d) Customer
3. ----- is not part of Distribution system.
 - a) Dealer
 - b) Retailer
 - c) Producer
 - d) Price
4. Rural consumer are -----
 - a) Price sensitive
 - b) Quality conscious
 - c) Less price sensitive
 - d) None of these
5. ----- is Father of Modern Marketing.
 - a) Peter Drucker
 - b) Philip Kotler
 - c) Henry Feyol
 - d) Abraham Maslow

अ) खालील दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडा.

१. आधुनिक विपणन संकल्पना ही ----- वर आधारित आहे.

अ) वस्तू

आ) उपभोक्ता समाधान

इ) वितरण

ई) किंमत

२. खालीलपैकी हा विपणन मिश्रणाचा घटक नाही.

अ) वस्तु मिश्रण

आ) किंमत मिश्रण

इ) वृद्धी मिश्रण

ई) ग्राहक

३. ----- हा वितरण व्यवस्थेचा घटक नाही.

अ) घाऊक व्यापारी

आ) किरकोळ व्यापारी

इ) उत्पादक

ई) किंमत

४. ग्रामीण उपभोगता हा ----- असतो.

अ) किंमत संवेदनशील

आ) गुणवत्ता

इ) कमी किंमत संवेदनशील

ई) यापैकी नाही

५. ----- हा आधुनिक विपणनाचा प्रणेता मानला जातो.

अ) पीटर ड्रकर

आ) फिलीप कोटलर

इ) हेन्री फिऑल

ई) अब्राहम मॉस्लो

B) Answer on one sentence.

1) What is consumer Goods?

2) What is Product Mix?

3) What is Retailing?

4) What is sale?

5) What is the Aim of Marketing Process?

आ) एका वाक्यात उत्तर लिहा.

- १) उपभोक्ता वस्तु म्हणजे काय?
- २) वस्तु मिश्रण म्हणजे काय?
- ३) किरकोळ विक्री म्हणजे काय?
- ४) विक्री कशाला म्हणतात?
- ५) विपणन प्रक्रियेचा उद्देश सांगा?

C) Fill in the blanks.

- 1) Customer buy Product & ----- use Product.
- 2) ----- is the against of Marketing.
- 3) As per American Marketing Associations Definition Marketing is a -----
- 4) Marketing Management is a Art and -----.
- 5) ----- is based on information and Technology marketing system.

इ) रिकाम्या जागा भरा.

- १) ग्राहक वस्तु खरेदी करतो व ----- त्याचा उपभोग घेतो.
- २) ----- ही विपणनची विरोधी संकल्पना मानली जाते.
- ३) अमेरिकन मार्केटिंग असोसिएशन यांच्या व्याख्यानानुसार विपणन ही ----- आहे.
- ४) विपणन व्यवस्थापन ही एक कला व ----- आहे.
- ५) ----- ही माहिती आणि तंत्रज्ञानावर आधारित विपणन व्यवस्था आहे.

D) State whether following statement are True or false.

- 1) Marketing planning is function of Marketing Management.
- 2) Consumer satisfaction is concept related to Modern Marketing approach.
- 3) Price Mix concept is not related to Marketing Mix.
- 4) Retailer is not the component of Distribution channel.
- 5) Economical Environment is a part of Marketing Environment?

ई) चूक की बरोबर लिहा.

- १) विपणन नियोजन हे विपणन व्यवस्थापनाचे कार्य आहे.
- २) उपभोगता समाधान ही संकल्पना आधुनिक विपणन दृष्टीकोनाशी संबंधित आहे.
- ३) किंमत मिश्रण संकल्पना ही विपणन मिश्रणाशी संबंधित नाही.
- ४) किरकोळ विक्रेता हा वितरण व्यवस्थेची (चॅनल) घटक नाही.
- ५) आर्थिक पर्यावरण हा विपणन पर्यावरणाचा भाग आहे.

- Q.2 Define Marketing Management and Explain its Functions? 15
विपणन व्यवस्थापनेची व्याख्या देयून कार्ये स्पष्ट करा.
- Q.3 What is Marketing Environment? Write its Nature & Scope? 15
विपणन पर्यावरण म्हणजे काय? विपणन पर्यावरणाचे स्वरूप व व्याप्ती लिहा.
- Q.4 Write in Detail Marketing Mix ad four P's of Marketing Mix? 15
विपणन मिश्रण स्पष्ट करून विपणन मिश्रणाचे चार P's संकल्पना सांगा?
- Q.5 What is Agriculture Marketing and Explain its Importants? 15
कृषी विपणन म्हणजे काय? कृषी विपणनाचे महत्व स्पष्ट करा?
- Q.6 What do you mean by channel of Distribution? Write various types of Distribution channels? 15
वितरण मार्गाचा अर्थ सांगून वितरण मार्गाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- Q.7 Write short notes on:- (any three) 15
- Product Mix
 - Economical Marketing Environment
 - Consumer oriented Market
 - Sales Promotion
 - SWOT Analysis
- टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)
- वस्तु मिश्रण
 - आर्थिक विपणन पर्यावरण
 - ग्राहक आधारित बाजारपेठ
 - विक्राय वृद्धी
 - SWOT विश्लेषण

OR / किंवा

Total No. of Printed Pages:4

SUBJECT CODE NO:- CC-3389
FACULTY OF COMMERCE AND MANAGEMENT
B.Com S.Y (Sem-III) (CBCGS) Examination Oct/Nov 2019
3. Financial Management

[Time: Three Hours]

[Max.Marks:80]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- i) Q.No.1 is compulsory.
 ii) Solve any four questions from Q.No.2 to Q.No.7.
 १) प्रश्न क्र.१ अनिवार्य आहे.
 २) प्रश्न क्र.२ ते प्र.क्र.७ पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

Q.1 A) Select the most appropriate answer.

05

खालीलपैकी योग्य पर्यायाची निवड करा.

- 1) The rate of interest prevailing in the capital at a particular time is called the ----- of capital.
 a) Normal
 b) Marginal
 c) Specific
 d) Local outlay

विशिष्ट वेळी भांडवल बाजारात प्रचलित असलेल्या व्याजदराला भांडवलाचा ----- परिव्यय असे म्हणतात.

- अ) सामान्य
 आ) सीमांत
 इ) विशिष्ट
 ई) स्थानिय

- 2) Company declares dividend on the part of company for converting company's share capital is called as-----

- a) Optional Dividend
 b) Specific Dividend
 c) Assets Dividend
 d) Deflation Dividend / Depression

कंपनीच्या भागभांडवलात परिवर्तित केल्यामुळे कंपनी जो लाभांश घोषित करते त्याला -----

--- लाभांश म्हणतात.

- अ) वैकल्पिक लाभांश
 आ) विशेष लाभांश

- इ) संपत्ती लाभांश
ई) मंदी लाभांश

3) According to ----- working capital is the minimum amount of capital needed to conduct a regular business operation.

- a) Bonbin
b) Gitman
c) Shubin
d) Ralph kennedy

----- यांच्या मते "कार्यशील भांडवल" म्हणजे व्यवसायाच्या नियमित संचालनासाठी लागणारी किमान भांडवलाची राशी होय.

- अ) बॉनबीन
आ) गिटमन
इ) शुबीन
ई) राल्फ केनेडी

4) ----- is the significance function of manager.

- a) Planning
b) Coordination
c) Advice
d) Information

----- हे व्यवस्थापकाचे महत्वाचे कार्य आहे.

- अ) नियोजन
आ) समन्वय
इ) सल्ला
ई) माहिती

5) ----- is the factor that effects on dividend policy.

- a) Income
b) Market
c) Trade cycle
d) Coordination

----- हा घटक लाभांश धोरणावर प्रभाव पडणारा आहे.

- अ) उत्पन्न
आ) बाजारपेठ
इ) व्यापारचक्र
ई) समन्वय

B) Answer in one sentence question.

एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- 1) What is meaning of financial management?
वित्तीय व्यवस्थापनाचा अर्थ सांगा?
- 2) What is cost of capital?
भांडवल परिव्यय म्हणजे काय?
- 3) What is capital structure?
भांडवल संरचना म्हणजे काय?
- 4) What is meaning of under capitalization?
अल्पपुंजीकरणाचा अर्थ सांगा?
- 5) What is dividend?
लाभांश म्हणजे काय?

05

C) Fill in the blank and rewrite the sentence:

रिकाम्या जागा भरून वाक्य परत लिहा.

- 1) Financial management is a ----- area of the management.
वित्तीय व्यवस्थापन हे व्यवस्थापनाचे एक ----- क्षेत्र आहे.
- 2) The working capital of business is known as ----- of business.
व्यवसायातील खेळते भांडवल म्हणजे व्यवसायाची ----- असते.
- 3) The techniques of using the fund is called -----
निधी वापराच्या तंत्रालाच ----- असेही म्हणतात.
- 4) Depending on the tax levies of the Government the required changes have to be made in the -----
सरकारच्या कर धोरणानुसार आवश्यक ते बदल ----- धोरणातही करावे लागतात.
- 5) ----- is the Primary business need.
----- ही व्यवसायाची प्राथमिक गरज आहे.

05

D) State the following statement are whether True or False.

चूक किंवा बरोबर ते लिहा.

- 1) Not all business financial needs are the same.
सर्व व्यवसायाच्या वित्तीय गरजा एकसारख्या नसतात.
- 2) Dividend are distributed even through the company has not made any profit.
प्रमंडळाला नफा झाला नाही तरीही लाभांशाचे वितरण केले जाते.
- 3) If the amount of playing the working capital is sufficient the business of the business runs smoothly.
खेळत्या भांडवलाचे प्रमाण पुरेसे असले तर व्यवसायाचा दैनंदिन कारभार सुरळीत चालतो.
- 4) The techniques of using the fund is also called operating leverage.
निधी वापराच्या तंत्राला उद्योग गुणोत्तर म्हणतात.

05

- 5) Financial management is the area of financial decision making.
वित्तीय व्यवस्थापन हे वित्तीय निर्णय प्रक्रियेचे क्षेत्र आहे.

- Q.2 What is mean by Financial management? Explain the importance of financial management? 15
वित्तीय व्यवस्थापन म्हणजे काय? वित्तीय व्यवस्थापनाचे महत्त्व सांगा.
- Q.3 Explain the cost of capital? Give the details kinds of cost of capital? 15
भांडवल परिव्ययाचे उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करून भांडवल परिव्ययाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- Q.4 What is financial leverage? Explain the types of financial leverage? 15
निधी वापराचे तंत्र म्हणजे काय? निधी वापराच्या तंत्राचे प्रकार सांगा.
- Q.5 Explain the concept of working capital? Importance of working capital? 15
खेळत्या भांडवलाची संकल्पना स्पष्ट करा? व खेळत्या भांडवलाचे महत्त्व सांगा.
- Q.6 What is dividend policy? Give the details kinds of dividend policy? 15
लाभांश धोरण म्हणजे काय? लाभांश धोरणाचे प्रकार सविस्तर सांगा.
- Q.7 Write short notes: (any three) 15
टिपा लिहा कोणत्याही तीन
- 1) Objective of financial management वित्तीय व्यवस्थापनाचे उद्देश्य
 - 2) Importance of cost of capital भांडवल परिव्ययचे महत्त्व
 - 3) Factors influencing the capital structure भांडवल रचनेवर परिणाम करणारे घटक
 - 4) Over capitalization अतिपुंजीकरण
 - 5) Dividend policy लाभांश धोरण

OR / किंवा

Total No. of Printed Pages:4

SUBJECT CODE NO:- CC-3389
FACULTY OF COMMERCE AND MANAGEMENT
B.Com S.Y (Sem-III) (CBCGS) Examination Oct/Nov 2019
4. Indian Economy

[Time: Three Hours]

[Max. Marks: 80]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- i) Q.No.1 is compulsory.
 ii) Solve any four questions out of remaining four questions.
 १) प्रश्न क्र.१ अनिवार्य आहे.
 २) उर्वरित ०६ प्रश्नांपैकी ०४ प्रश्न सोडवा.

Q.1 A) Choose the right answer

05

- 1) Economic plan means use of resources-----
 a) Optimum
 b) Limited
 c) Minimum
 d) Maximum
- 2) In which type of unemployment do the marginal productivity of the workers is zero?
 a) Seasonal unemployment
 b) Involuntary un unemployment
 c) Disguised unemployment
 d) Structural unemployment
- 3) Which one of the following is the task of the planning Commission?
 a) Preparation of the plan
 b) Implementation of the plan
 c) Financing of the plan
 d) None of these above
- 4) In India, which one among the following formulates the fiscal policy?
 a) Planning Commission
 b) Ministry of Finance
 c) Finance Commission
 d) The Reserve Bank of India
- 5) Main source of national Income in India.
 a) Technology export
 b) Industry sector
 c) Service sector & agriculture sector
 d) Crude Oil

अ) योग्य उत्तर निवडा

१) संसाधनाचा ----- उपयोग म्हणजे आर्थिक योजना.

- अ) महत्तम
 ब) मर्यादित
 क) कमीतकमी
 ड) अधिकतम

२) कोणत्या प्रकारच्या बेरोजगारीमध्ये कामगारांची सीमांत उत्पादकता शून्य आहे?

- अ) छुपी बेरोजगारी
ब) अनैच्छिक बेरोजगारी
क) हंगामी बेकारी
ड) स्टक्चरल बेरोजगारी

३) नियोजन आयोगाचे कोणते काम आहे?

- अ) योजना तयार करणे
ब) योजनेची अंमलबजावणी
क) योजनेस अर्थपुरवठा
ड) डी वरीलपैकी काहीही नाही

४) भारतात, खालीलपैकी कोणते एक वित्तीय धोरणाचे सूत्र तयार करते?

- अ) योजना आयोग
ब) अर्थमंत्रालय
क) वित्त आयोग
ड) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया

५) भारतातील राष्ट्रीय उत्पन्नाचा मुख्य स्रोत.

- अ) सेवा व शेती क्षेत्र
ब) उद्योग क्षेत्र
क) तंत्रज्ञान निर्यात
ड) कच्चे तेल

05

B) Write the answer of the following question in one sentence

- 1) What is poverty?
- 2) Give the sectors of Indian Economy?
- 3) When established NITI Ayoga
- 4) Define government budget.
- 5) What is the most appropriate measure of a country's economic growth?

ब) खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा.

- १) गरिबी म्हणजे काय?
- २) भारतीय अर्थव्यवस्थेचे क्षेत्र सांगा?
- ३) नीती आयोगाची स्थापना केव्हा झाली
- ४) सरकारी अंदाजपत्राकाची व्याख्या करा.
- ५) देशाच्या आर्थिक वृद्धी मापनाचे सर्वात योग्य प्रमाण काय आहे?

05

C) Fill in the blanks

- 1) ----- method is the method to estimate the poverty.
- 2) Planning Commission was constituted in ----- year.
- 3) ----- means difference between total receipts and total expenditure
- 4) Net National product (NNP) of country means GNP minus -----.
- 5) Indian economy is -----.

क) रिक्त जागा भरा.

- १) भारतातील दारिद्र्याच अंदाज लावण्यासाठी ----- पद्धत आहे.
- २) ----- यावर्षी नियोजन आयोगाची स्थापना केली गेली.
- ३) ----- म्हणजे एकूण उत्पन्न आणि एकूण खर्चामधील फरक
- ४) निव्वळ राष्ट्रीय उत्पादन म्हणजे जीएनपी वजा-----.
- ५) भारतातील अर्थव्यवस्था ही ----- आहे.

05

D) State whether the statement are True OR False.

- 1) India opted for mixed economy in Industrial policy 1948
- 2) Ministry of Finance is responsible for calculating GDP in India.
- 3) The estimated receipts of the government from all source in an accounting year are called budget receipts.
- 4) There is no disguised unemployment in India.
- 5) The borrowing and other liabilities are added to the budget deficits means Revenue deficit.

ड) विधान खरे आहे की खोटे आहे ते सांगा.

- १) औद्योगिक धोरण १९४८ मध्ये औद्योगिक धोरणात भारताने मिश्रित अर्थव्यवस्थेची निवड केली
- २) भारतातील जीडीपीची गणना करण्यासाठी अर्थ मंत्रालय जबाबदार आहे.
- ३) लेखा वर्षातील सर्व स्रोतांकडून सरकारच्या अंदाजित आय ला अंदाजित आय म्हणतात.
- ४) भारतात कोणत्याही प्रकारची छुपी बेरोजगारी नाही
- ५) कर्ज आणि इतर देणी अर्थसंकल्पात जोडल्या म्हणजेच तुटीचा अर्थसंकल्प

Q.2 Define developing economy. Explain the features of Indian economy. 15
विकसनशील अर्थव्यवस्थेची व्याख्या करा. भारतीय अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Q.3 What is mean by poverty? State cause of Poverty in India. 15
दारिद्र्य म्हणजे काय? भारतातील दारिद्र्याची कारणे विशद करा.

Q.4 Critically evaluate various methods of measurement for national income. 15
राष्ट्रीय उत्पन्नासाठी मापन करण्याच्या विविध पद्धतींचे टीकात्मक परीक्षण करा.

Q.5 Define planning? Explain in detail objectives of planning in India. 15
नियोजनाची व्याख्या द्या. भारतातील नियोजनाची उद्दिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

Q.6 What is mean by budget? Explain the features and importance of budget. 15
अंदाजपत्रक म्हणजे काय? अंदाजपत्रकाचे नियोजनाची उद्दिष्ट्ये व महत्व स्पष्ट करा.

